

Nl05_28 Capita Selecta uit Moderne Taalkunde

Ústav germanistiky, nordistiky
a nederlandistiky
Mgr. Alexandra Andreasová, Ph.D.
7473@mail.muni.cz
podzim 2013

Dag 3: Beleefdheid

Vragen bij de tekst en opdrachten:

1. Welk aspect van de communicatie wordt door de taalhandelingstheorie en door het coöperatie-principe van Grice niet verklaard?
2. Leg het begrip van *face* (*gezicht*) van Goffman uit.
3. Leg het begrip van een gezichtsbedreigende handeling en *positive face* aan de hand van een voorbeeld uit.
4. Leg het begrip van *negative face* met gebruik van een voorbeeld uit.
5. Welke overwegingen spelen een rol bij het formuleren en het afwijzen van een verzoek?
6. Welke verklaring wordt er gegeven voor de uitwijkende reactie van A in het voorbeeld op p. 52?
7. Illustreer de vier beleefdheids-strategieën van Brown en Levinson aan de hand van vier korte gesprekjes waarin de volgende situatie besproken wordt: A wil bij B blijven logeren, B wijst af. Gebruik in elke dialoog een andere strategie voor beide taalhandelingen.
8. Van welke drie factoren is het gewicht van een gezichtsbedreigende taalhandeling afhankelijk?
9. Noem een paar voorbeelden voor zog. *predicates* en leg de werking ervan uit.
10. Hoe wordt het verschijnsel uitgelegd dat sprekers van een vreemde taal vaak als onbeleefd ervaren worden?
11. Leg het verschil tussen negatieve en positieve beleefdheid uit.
12. Par. 4.3.2.: Bedenk andere voorbeelden voor elke genoemde negatieve en positieve strategie.
13. Welke strategieën worden toegepast of geschonden in de volgende gesprekken?

A: *Kom je morgen naar mijn feest?*
B: *Nee.*

A: *Ik geef morgen een feest. Het zou leuk zijn als je ook zou komen.*
B: *O dank je, maar ik moet morgen helaas naar Praag.*

A: *Ik geef morgen een feest. Het zou leuk zijn als je ook zou komen.*
B: *Ja, dat zou leuk zijn.*

Nl05_28 Capita Selecta uit Moderne Taalkunde

Ústav germanistiky, nordistiky
a nederlandistiky
Mgr. Alexandra Andreasová, Ph.D.
7473@mail.muni.cz
podzim 2013

Dag 3: Beleefdheid

16. Verzin verschillende uitingen waarmee je iemand kan uitnodigen om te blijven eten. Gebruik verschillende strategieën om aan te geven hoe serieus je uitnodiging bedoeld is. Verzin ook passende reacties waarin de uitnodiging aanvaard of afgewezen wordt.
14. Aan het eind van dit hoofdstuk wordt er over culturele verschillen in beleefdheid en in de sociale behoeftes gesproken. Ken je voorbeelden van deze verschillen uit eigen ervaring?
15. Over de vraag „*Hoe gaat het met u?*“ merkt Henk Haverkate in zijn boek *Zou ik toch nog eventjes een klein vraagje mogen stellen?* op:
„We verwachten evenwel niet dat de toegesprokene op de vraag zal reageren met een opsomming van zijn recente wederwaardigheden. De omgangsnorm die hier van toepassing is komt tot uitdrukking in het Engelse adagium: *Don't tell your friends about your indigestion: 'How are you?' is a greeting, not a question.*“
Welke beleefdheidsstrategie schuilt achter deze regel?
Ken je talen/culturen waarin bij deze vraag andere strategieën worden toegepast?
17. Verkleinwoorden kunnen zowel in het Nederlands als in het Tsjechisch/Slowaaks verschillende functies hebben. Welke functie hebben ze volgens de beleefdheidstheorie in de volgende uitingen?
- Sestřička vám dá termínek.*
- Můžete na vteřinku?*
- Donesiem vám jedálny lístoček.*
- Penízky jsem vám vrátila, že? Mějte se krásně, nashledanou.*
18. Kijk naar het fragment van de uitzending „Pauw & Witteman“.
Analyseer de interactie tussen de sprekers met behulp van de beleefdheidstheorie.

Nl05_28 Capita Selecta uit Moderne Taalkunde

Ústav germanistiky, nordistiky
a nederlandistiky
Mgr. Alexandra Andreasová, Ph.D.
7473@mail.muni.cz
podzim 2013

Dag 2: Taalhandelingen

Verder lezen

Henk Haverkate, *Zou ik misschien toch nog eventjes een klein vraagje mogen stellen? Nederlandse omgangsvormen in intercultureel perspectief. De rol van beleefdheid in onze taal en cultuur.* Amsterdam, Rozenberg: 2006.

Erica Huls, *Dilemma's in menselijke interactie; een inleiding in de strategische mogelijkheden van taalgebruik.* Utrecht, Lemma: 2001.
(als pdf te downloaden op: <http://www.ericahuls.nl/>)

Theo Janssen (red.), *Taal in gebruik. Een inleiding in de taalwetenschap.* Den Haag, Sdu Uitgevers: 2002. (Hoofdstuk 9)